

AK Parti'nin Anayasa gaillesi!

MEHMET GÜN

24.03.2026 - 08:00
YAYINLANMA

23.03.2026 - 17:08
GÜNCELLEME

NB Ekonomi Gazetesi'nde 17 Mart 2026 günü yayınlanan "Ankara Notları"nda AK Part) Anayasa Komisyonu'nun, aylardır üzerinde çalıştığı yeni bir anayasa yapımı konusundaki tespit ve önerilerin yer aldığı raporu, "Ⓢiyaset belgesi" adıyla Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a sunmaya hazırlandığı, yaz aylarında ise yeni ve sivil anayasa tartışmalarının başlayacağı bildiriliyor.

Erdoğan'ın 12 Eylül 2023'te Ankara'da, Ulucanlar Cezaevi Müzesi'nde yaptığı konuşmada yeni bir anayasa taslağı yazdırılmış olduğunu açıklaması üzerine, Yetkin Report sitesinde 28 Eylül 2023 günü yayınlanan "**Erdoğan bürokratlara anayasa taslağı yazdırmış, kimsenin haberi yok**" başlıklı bir eleştiri yazısını yazmışım.

AK Parti'nin anayasa değişikliği veya yeni bir anayasa taslağı hazırlaması, ülke gündemine getirmesi ve savunması siyasal bir hak olmanın da ötesinde bir sorumluluktur ve son derece meşrudur. Fakat, anayasa taslağı ya da siyaset belgesinin ortaya çıkarılmasına cumhurbaşkanlığı bürokratlarının da dahil olmasında birisi etik diğeri siyasi iki temel sorun ortaya çıkmaktadır.

Birincisi, siyaset belgesinin ve gündeme getireceği anayasa taslağının hazırlanmasına, tümünden ya da kısmen yürütme bürokratlarının katılmış olmasıdır. Her ne kadar iktidar da olsa bir siyasi partinin siyasetine dair bir belgeyi kısmen veya tamamen yürütmeden talimat ve maaş alan bürokratların hazırlaması etik olarak sakıncalıdır. Devletten maaş alan bürokratların bir siyasi parti için çalışmaları hukuken de doğru değildir.

Öte yandan yürütmenin kendi statü, görev, yetki ve sorumluluklarını da belirleyen anayasa taslağı hazırlaması hem çalışma etiği (deontolojik) hem de demokratik açıdan oldukça sorunlu. Yürütme, devasa devlet gücünü kullanırken kendisini sınırlayacak bir anayasa taslağı değil, tâbî olacağı kısıtlama ve sınırlamaları ortadan kaldıran, kendisinin değiştirilmesini zorlaştıracak ve hatta imkansız hale getirecek fiilî veya hukuki tedbirler içeren bir taslak ortaya çıkarır. 2017 öncesinde tarafsız bir devlet başkanı niteliğinde iken tarafsız cumhurbaşkanına tanınan yetkilerin olduğu gibi partili cumhurbaşkanına verildiği mevcut durumu, yürütme -olması gerektiği gibi- sıkı bir şekilde TBMM denetimine tâbî tutmak istemez. Yürütme, kendisine otokratik liderlik imkânı veren, liderlerini ilanihaye iktidarda tutan oligarşik siyasi partiler yasasını demokratikleştirmeyeceği gibi seçim yasalarındaki halkın önemli bir kısmının adil temsilini önleyen sıkıntıları gidermez, derinleştirir. Yürütme, teklif ve karar nisapları ile fiilen sorumluluktan bağışık hale getirilen cumhurbaşkanı ve bakanların hukuka üstün imtiyazlarını değiştirmek istemez; adeta kendisine tabi bir uzantı haline gelmiş olan Hakimler ve Savcılar Kurulu'nu (HSK) ve dolayısıyla yargıyı bağımsız ve kendisine hesap sorabilir hale getirmek istemez. Tersine mevcut durumu daha da tahkim etmek ister. Böyle bir ortamda yargının, muhalefeti bastırma aracına dönüşmesi kaçınılmaz olur.

Türkiye'ye siyasi ve ekonomik istikrar getirmek için TBMM'nin denetim yetkisini güçlendiren fakat yürütmenin günlük faaliyetine müdahale etmeyeceği hibrit bir yönetim sistemi kurmak gerekir. Güçlendirilecek TBMM'de çoğunluk oluşturmak için en az üç partinin bir araya gelmesini gerektiren ve aralarında doğal denge oluşmasını sağlayan bir seçim formülü bulmak, partiler arasında olumlu işbirliğini zaruri kılan bir devlet işleyiş modeli oluşturmak gerekir. Bunun için ise en başta seçim bölgelerini daha homojen düzenlemek, ülke ve bölge barajlarının daha da düşürmek, farklı görüşlerin temsilini güçlendirmek gerekir. Yürütme işlevini politika oluşturma ve icraatlar bakımından ayrıştırmak; kapsayıcı politika kurulları oluşturarak eğitim, ekonomi, dış ilişkiler ve benzeri konularda

politikaları yüksek mutabakat sağlamak, idari işleyişi ise siyaseten tarafsız ve bağımsız düzenleyici kurullarla güçlendirmek gerekir.

Demokrasimizi ilerletmek ve çağdaş seviyelere çıkarmak için TBMM Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu'nun büyük çoğunlukla kabul ettiği taslak raporda söylendiği gibi, çağdaş ve kapsamlı bir siyasi etik kanunu çıkarmak, Siyasi Partiler Kanunu ile seçim kanunlarının şeffaflık, demokratik katılım, parti içi demokrasi, çoğulculuk ve temsilde adalet ilkeleri doğrultusunda geliştirmek şarttır. Ancak başarı, yargının yürütmeden ve sair iç ve dış güç odaklarından tam bağımsız, hesapverir, etkin ve verimli çalışan, yalın ve çevik bir kamu hizmeti kurumu haline getirilmesi ile mümkündür. Bunun için ise en başta yargının kendi hesapverirliğini sağlayacak özgün bir mekanizma kurmak, hukukun üstünlüğünü, en önce, yargı kurum ve mensuplarına karşı gerçekleştirmek şarttır.